

ROUBENKY a jiné

STAVBY ZE DŘEVA

ČTVRTLETNÍK

VYDÁNÍ III

červenec 2013

CENA 35,- Kč

MODERNÍ KONSTRUKCE DŘEVOSTAVEB V CHKO str. 11

POSTAVTE SI ZDRAVOU DŘEVOSTAVBU str. 15

LEHKÁ A MĚKKÁ VÍŘIVKA? str. 41

SEKERY Z HULTS BRUKU - TRADIČNÍ RUČNÍ VÝROBA

Sekery Hultafors se ručně vyrábějí ve švédském Hults Bruku tradičním způsobem již od roku 1697. K jejich výrobě se používá kvalitní švédská ocel a dřevo hickory ze severoamerického ořechovce bílého. Kovář tváří ocel tak dlouho, dokud nedosáhne požadovaného tvaru. To zvyšuje hustotu oceli a tím i její trvanlivost. Hlava sekery má jasně patrnou zakalenou část, kterou lze bez obav ostřit. Sekery se vyrábějí ve 2 povrchových úpravách – pískované a lakované sekery pro každodenní použití a sekery Classic s přiznanou kovářskou prací – sekery pro tesaře, lovce nebo outdoorové nadšence. Na českém trhu prodává tyto sekery firma ACT servis, spol. s r. o.

Sekera slouží člověku jako jeho prodloužená ruka již odnepaměti. S pomocí seker jsme budovali silnice napříč nedotčenou přírodou, stavěli si obydlí a ohrady pro chovaná zvířata. Sekery se zkrátka staly předpokladem pro přežití a nástrojem symbolizujícím svobodu a nezávislost. Člověk s dobře nabroušenou sekerou se mohl také účinně bránit.

Dnes sekeru nepotřebujeme nutně k tomu, abychom přežili, ale rozhodně nám pomáhá při různých praktických úkonech každodenního života. Samozřejmě také představuje nezbytnou součást výbavy všech milovníků přírody, kteří v ní tráví svůj volný čas.

Sekera je součástí našeho kulturního dědictví. To znamená, že výrobce seker

má velkou osobní odpovědnost; je nositelem řemeslné tradice a současně je jeho cílem vyrobit takovou sekeru, která přinese uživateli co nejvíce užítka a potěšení.

Hults Bruk vyrábí sekery už 300 let. Na následujících stránkách vám přiblížíme, jak to u nás funguje a odpovíme tak i na otázku, proč naše sekery najdete po celém světě.

Z Hultsdalenu do celého světa

Hults Bruk byl založen v roce 1697 v Hultsdalenu nacházejícím se několik desítek kilometrů severně od Norrköpingu v Östergötlandu. Začaly se tam vyrábět

bět hřeby pro loděnice a železné tyče. Později byla výroba rozšířena na kotevní řetězy, ocelové desky a odlitky. Vedle toho kováři také vyráběli nářadí pro místní zemědělce a lesáky, včetně seker. Od sedmdesátých let 19. století se výroba seker natolik rozšířila, že tehdejší majitel továrny Ekelund koupil dva nové kovací lisy.

Konec 19. století s sebou přinesl bouřlivé období. Průmyslová revoluce se rychle šířila celou Evropou. Ale aby došlo k realizaci snu o novém, lepším světě, bylo zapotřebí energie, a proto se stala těžba dřeva velmi důležitým odvětvím. A ke kácení stromů bylo zapotřebí hodně seker. Odolné sekery z malé ko-

várny v Hultu si velice rychle získaly výbornou pověst. Důkazem je i celá řada prestižních ocenění.

Hults Bruk dnes představuje delikátní směs starého a nového, ale přístup se za ta léta nezměnil; tehdy, stejně jako dnes se každý z pracovníků v Hults Bruku snaží odvést co nejlepší práci, aby vyrobené sekery dokonale splnily kladené požadavky. Jak doma, tak ve světě.

V Hults Bruku se dělají sekery na štípání, sekání nebo tesání. Sekery nikdy nepoužívejte jako kladivo a ani je nepoužívejte jako klín, do kterého byste tloukli kladivem. Mohlo by se stát, že byste si sekeru zničili.

Život v kovárně

Kovárna je srdcem Hults Bruku. Jako by se v ní zastavil čas. Nemusíte mít velkou představivost k tomu, abyste si udělali obrázek, jak to tu vypadalo v minulosti. Tehdy, stejně jako dnes sálá z výhně teplo a kus oceli nabývá za rytmického chodu kovacího lisu tvaru sekery. A i když se pracovní prostředí v průběhu let mění, tradiční duch kovárny přetrvává.

U každého kovacího lisu pracují dva lidé, každý na své straně. Když jeden v kovacím lisu tváří ocel, musí ten druhý poodstoupit. Tak vzniká ránu za ranou hlava nové sekery.

Pozorovat zrod sekery je velká podívaná, protože jednotlivé kroky při její výrobě musí být dokonale koordinovány podle rytmu kovacího lisu. Kovárna představuje pracoviště velmi osobitého rázu, kde je třeba jak zručnosti, tak smyslu pro rytmus. Proto zde nikdo nepracuje náhodou.

Od surovin po hotovou sekeru

Sekera je v podstatě primitivní nástroj, který se skládá z kusu oceli a dřevěné násady. Její výroba ale tak jednoduchá není. Zhotovit ze základních surovin kvalitní sekeru je umění, kterému se člověk učí dlouhou dobu.

Začíná se zahřáním oceli tak, aby se stala měkká a tvárná. Když ocel získá správný barevný odstín, nastává čas na její tváření v kovacím lisu. Když je kovář s výsledkem své práce spokojen, vyrazí do hlavy sekery značku HB. Důležité je,

aby bylo ostří sekery tvrdé a odolné. Mistr kalič zodpovídá za to, aby ostří sekery mělo požadovanou tvrdost a současně nebylo křehké. Dosáhne toho tak, že ohřeje hlavu sekery na určitou teplotu, potom ji rychle zchladí a následně popustí. Na sekerách z Hults Bruku můžete vidět, že se jedná o poctivé řemeslo. Surový povrch oceli se stopami po kovářské práci má svůj osobitý charakter a ukazuje, že každá sekerka je jedinečná.

V Hults Bruku se na topírka používá výhradně dřevo z ořechovce bílého, který roste v Severní Americe a je znám jako hickory. Topírko je po nasazení dále fixováno dřevěným a ocelovým klínkem. Každá sekerka potom dostane chránič ostří ze silné kůže. A teď už je sekerka z Hults Bruku připravena k používání.

Péče o sekeru

Sekera je odolný nástroj, který snese drsné zacházení. Přesto by jí měl uživatel věnovat trochu péče. Naučte se sekeru po používání vždycky očistit a osušit ještě před tím, než ji dáte do pouzdra. Pokud nebudete sekeru delší dobu používat, namažte ji trochu vazelinou nebo olejem, abyste zabránili rezivění. Ostří je částí, která se nejvíce opotřebovává. Proto je dobré ostří čas od času nabrousit, k čemuž nejlépe poslouží vlhký pískovec. Abyste zachovali dokonalou funkčnost sekery, je důležité, abyste udržovali původní výbrus ostří. Bruste proto rovnoměrně celé ostří po obou stranách. Otfepy a škrábance vzniklé

při broušení odstraníte ostřením. Jemný brousek navlhčete vodou nebo olejem a krouživými pohyby přejíždějte po ostří. Aby vám ostří nepoškodily částičky oceli ulpívající na brousku, pravidelně jej čistěte a otírejte. Opravdu dokonalého ostří dosáhnete závěrečným honováním na koženém pásku. Různé sekery mají různé použití. Proto je důležité zachovávat při broušení původní tvar ostří. Sekery z Hults Bruku představují prvotřídní ruční práci. Správné používání zajišťuje jejich vysokou životnost. Pokud by došlo k poškození sekery kvůli výrobní vadě, vyměníme vám ji za novou. Bez ohledu na to, kdy se případná vada projeví.

Trekking classic mini

Malá praktická sekerka, kterou lze přibalit do batohu, aniž by zabírala moc místa. Řezbáři ji rádi používají na zevrubnější opracování dřeva, a lesáci zase na sondičky, když sledují, jací škůdci napadají jejich stromy. Je dodávána v kartonové krabičce, která z ní dělá zajímavý a neotřelý dárek.

ACT servis, spol. s r. o.
Praha 9, Náchodská 61
281 926 244
606 735 201
kovani@actservis.cz
www.actservis.cz